

ПИЈЕМОНТ

Директор: Бранко Божовић

Оснивач: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

Уредник: Коста М. Луковић

Иде зима!

— Дужност општине према престоници. —

И ако се ни за време прошлих, ни за време овога рата, није осетила оскудица ни у чему; и ако су све животне намирнице набављане без икаквих тешкоћа у самој земљи и продаване потрошачима по релативно јевтиној цени, ипак се сада, у овоме рату, може — више због недовољног старана да све потребе буду подмирене него ли због оскудице у сировинама и прерађевинама — догодити да по неки наши градови остану незбринуте у извесним животним намирницама.

Београд, у овоме рату, има сасвим изузетан положај. Надајући се на самом почетку бојне линије, недељама бомбардован, он је доживео да га велики део његових становника напусти. Због тога се у њему, као и у осталим престоницама зараћених држава, осећа поремећај не само у количини намирница које се довозе на пијацу, већ и у продајној цени. Србија, као типично земљорадничка и сточарска земља, много лакше сноси све ратне тегобе него ма која друга зараћена држава. И поред два рата, и поред мобилизације која је пала у дане сређивања летине, овогодишњи жетвени принос био је обилан, ни мало лошији од прошлогодишњег и претпрошлогодишњег. Из извештаја среских и окружних начелника, публикованих недавно у „Пијемонту“, види се да у земљи има у изобиљу свих пољских плодова. Наша Отаџбина, Богу хвала, не боји се оскудице и глади.

Да би и Београд био на време и у пуној мери снабдевен свима животним намирницама, потребно је да се Београдска Општина, уз припомоћ краљевске владе, поста-

ра за што скорију набавку зимских намирница за престоничке грађане. Кад ово кажемо мислимо у првом реду на брашно и дрва.

И ако у Београду има и сувише хлеба, за сиромашне породице, чији су хранитељи у бојној линији или на каквој другој војној дужности, много би јевтиније било да саме месе хлеб од брашна које би куповале у нарочитим продавницама брашна, које би стајале под надзором Општине. Куповати дрва и угљак у дрварским радњама, за сиротињу је, такође, скупо. Без великих напора, општина би могла да набавља и по знатно јевтинију цену од цене дрварских трговаца да продаје дрва. Нарочитим правилником могла би се регулисати цена за сиромашне, осредње имућне и богате породице. Ко већи порез плаћа, плаћао би и дрва скупље. Општина би, овако радећи, могла, донекле, од продајне цене имућнијим породицама, појачати своје приходе које би унела у касу из које се дели помоћ породицама сиромашних војних обвезника.

Овако радећи, Општина би престоничким грађанима ублажила све незгоде које зима собом, у ратној години, доноси и од којих, ове године, тако много стрепе престонице Аустро-Угарске и Немачке.

Из бојне линије

На положају. Један наш војник Врањанац имао је да однесе, у шаторском крилу, двадесет хлебова у један ров. Како се није било још добро разданило, војник погрешно дође пред аустријски ров.

— Искакај бре напоље! Ево

вам лебац! — узвикну војник, у уверењу да је то наш ров.

Кад се помолише плаве аустријске качкете, војник клисну не испуштајући хлебац из руку.

Ауџентично!

Кармен Силва

— Болест удове краља Карола —

Смрт краља Карола веома је потресла његову слепу сугругу Јелисавету. Она је толико ослабила, да не може, да се дигне из кревета.

Стање је критично. Неколико лекара стално дежурају око краљевске болеснице.

Папина енциклика

— Бенедикт XV за мир. —

Прва енциклика новог поглавара католичке цркве Бенедикта XV биће издана око 18. октобра. Католички кругови у Риму придају велики значај политичком и религиозном програму новог папе.

У енциклици Бенедикт ће изразити жељу за што скорије закључење мира између зараћених држава.

Ситуација

— Кратки извештаји са свих бојишта. —

Београд, 14. октобра.

На нашем војишту није било значајнијих промена. Непријатељ је безуспешно нападао на Парашницу.

Борбе на француском левом крилу упорно се продужују. На десном крилу, на висовима Мезе, Французи су уништили три немачке батерије.

У Пољској су Немци добивши појачања покушали да код Радома зауставе Русе, али су пеново тучени. Руска офанзива успешно се наставља.

Стање је задовољавајуће.

Окупација Епира

— Грчка је окупирала јужну Албанију —

„Журнал де Балкан“ има вест из Рима, да путници који долазе из Грчке тврде, да је Грчка окупирала јужни део Албаније, Епир. Том покрајином владао је досада Зоографос у име побуњеника, а сада је она дефинитивно присајединила грчкој краљевини, као део јањинског округа.

Ова вест још није потврђена из Атине. Судаћи по телеграмима Атинске Агенције о нeredу у Епиру, ова вест је доста вероватна.

Румунија и Немачка

Како Немци враћају пријатељство

Пре неког времена Румунија је поручила код Крупове фабрике око 220 вагона ратног материјала. Али Немачка је непрестано отезала са испоруком, док недавно није изавила да може допустити да се извезе само 20 вагона!

Сад се то поновило и са санитарским материјалом. Румунија је у Берлину купила и платила 500.000 метара газе, 40.000 килограма вате. А примила је само 3.000 пакета завоја, 3.000 метара газе и 4.000 килограма вате.

Румунски кругови веома су раздражени због те немачке подвале.

Путње интернираних

Како Аустројанци поступају са нашим поданицима.

Наш сарадник имао је прилике да разговара са г. Петром Цветићем, издавачем историских слика и календара, коме је, једином од Срба интернираних у Аустро-Угарској, дозвољен повратак у отаџбину.

Цветић је старац од 70 година и пуштен је само зато што је стар и изнемогао, и што се у затвору разболео, те су се бојали да не умре. Из Пеште, где је интерниран, спроведен је, са још једним Румуном и једном Рускињом, до Предела, места на аустро-румунској граници, а затим је одатле, преко Букурешта и Оршаве, дошао у Србију.

Стари Цветић државним гласом и са сузама у очима испричао је нашем сараднику историју свога тридесетодневног робовања:

ПРЕД ХАПШЕЊЕ.

13. јула, по старом календару — дакле на три дана пре но што ће Аустроја објавити рат Србији — дошао је Цветић из Беча у Пешту и одсео је, с тим да посвршава још неке послове у Пешти, у једном омањем хотелу, који је држао неки Србин.

Већ тада је Пешта била узрујана; на све стране су грђени и псовани Србија, српски краљ и српски народ, а онај који би се усудио да каже да је Србин, могао је врло рђаво да прође. Цветић је одлазио још истога дана у српски конзулат, да визира пасош, где су му казали да дође у јутру. У јутру је наш конзулат већ био затворен и чувала га је полиција.

Цветић је отишао у руско поштанство, али и тамо му је казано да чека. После тога вратио се у хотел, где је остао све до 15. у јутру.

КАКО МАЂАРИ ИНТЕРНИРАЈУ

15. у јутру око 6 часова рупила су у Цветићеву собу два мађарска жандарма, дигли га из постеле и одвукли су га у најближи кварт. Водили су га пешке и мували га кундацима у леђа, да иде брже, а избезумљена светина — срећа те су га водили споредним улицама, где је било мање света — плувала му је у лице и драла се: „Каменујмо старог убицу краљева!“

Битка у Руској Пољској

— Од једног војног стручњака —
(Из „Ратног Дневника“)

Наши широки кругови, који су са великим одушевљењем поздравили пораз аустријске армије од читавог милиона војника, освајање целе источне и дела западне Галиције од стране Руса, прелаз преко Карпата и појаву предњих руских делова у велику угарску низију, питају сад са сумњом и забринутости: шта значи ово руско одступање у Галицији на линију реке Сана и дизање успешно започете опсаде Пшемисла?

Постараћемо се да дамо публици одговор на питања, која ју тако узбуђују, руководећи се у на-

шим размишљањима основима здраве стратегије.

РУСИ У ИСТОЧНОЈ ПРУСКОЈ И ГАЛИЦИЈИ.

У почетку рата Руси су учинили огромна напрезања, боље рећи самопрегревања, у корист опште ствари, за спас Француске; 16 дана од почетка мобилизације знатна руска војска упала је у пределе Источне Пруске и Галиције. Муњевити удар у Источну Пруску нарушио је душевну равнотежу Немаца и принудио их да привуку део снаге из Француске. Пораз аустријске војске у Галицији потпуно је компромитовао положај Аустро-Немаца на источном фронту и нагнао их да овамо привуку са западног фронта врло знатне снаге.

54 НЕМАЧКА КОРПУСА.

Треба приметити да су Немци, захваљујући многобројном официрском и подофицирском кадру, извели у рат снаге, много веће него што су то претпостављали

чак и специјалисти. Имајући у миру 25 корпуса, од којих неке у појачаном саставу, и имајући масу резервиста, Немци су при мобилизацији попели број активних корпуса на 27 (по две дивизије) и у исто време формирали 27 резервних корпуса (види „Коријере дела Сера“), не рачунајући многобројне ландверске јединице. На тај начин је број немачких корпуса дошао до 54.

Од тога броја Немци сад, како изгледа, имају 30 корпуса (23 активна и 7 резервних) на француско-белгијском војишту, а остала 24 корпуса (4 активна и 20 резервних) против Русије, од којих у Источној Пруској 13 корпуса, а у Шлезивији и Руској Пољској 11.

Томе треба додати и остатке од 33—36 аустријских дивизија, разбијених у Галицији, што ће нам све дати приближне податке о силама, против којих се имају борити Руси.

Наведена подела немачких сна-

га показује, да руски напори ни су били забављава. Јер, као што смо видели, Немци не само да су поделили своју снагу скоро на пола на западно и источно војиште, но су то исто учинили и на овом последњем војишту, да би помогли Аустројанцима и спасли их. А подела снаге доводи до тога, да Немци нигде не могу имати одсудног успеха. Они су принуђени да воде протегнут рат. А баш та околност представља огроман руски успех који савезницима обезбеђује сретан исход рата.

ГАЛИЦИЈА У ОЧИ БИТКЕ.

Да видимо сад стање створено у Галицији после пораза Аустројанаца, које су помагали два немачка корпуса.

Галиција има облик полумесеца. Разбијени у најширем делу Галиције, Аустројанци одступају: делом преко најближих карпатских прелаза, делом су се збијали у област западне Галиције,

која се постепено сужава и која близу Кракова по ширини нема више од 50—60 км., што је олакшало концентрацију и уређивање разбијених аустријских трупа. Поред тога док је источна Галиција већим делом равничаста и лако проходна земља, дотле је западна Галиција испуњена падицама Карпата, које олакшавају одбрану. После одступања у нeredу, чак у бегству, како беше у почетку, Аустројанци су се, приближујући се Кракову, постепено уређивали, и давали све јачи отпор на суженом фронту, западне Галиције, испред Кракова. Због тога су Руси, пошто су се користили гоњењем, колико је било могућно, зауставили на линији реке Вислоке, Вислине притоке. Њима је предстојао тежак задатак: да попуне знатне губитке у људству и материјалу после енергичног наступања, битка и гоњења у Галицији, што се све продужило више од месец дана. Њима је требало, исто тако, да уреду-

Чланак овај писао је пре руске победе код Варшаве. Он је у толико интересантнији што се њима предвиђају догађаји који су се последњих дана десили тачно онако како је војни стручњак предвидео.

**ТРИДЕСЕТ И ДВА ДАНА ТАМ-
НОВАЊА.**

Над су га одвели у квартал, стрпали су га у једну мрачну и узану ћелију, где је остао две ноћи и два дана, не добијајући ништа за јело, ни за пиће. Сам пак ништа није могао набављати из два разлога — прво, нико није хтео у опште с њиме ни да општи, а друго, пре но што су га затворили, жандарми су му узели све што је имао од вредности: 286 круна у готовом, златан сат и ланац, прстење и два путничка кофера са стварима.

Пошто је провео у тој ћелији два дана, одвели су га одатле на колима са једном старом Рускињом, у други затвор. У двористи тога затвора видео је наше матрозе са „Делиграда“. Затворили су га у ћелију сличну оној у којој је био и ту је провео тридесет дана. „Свакога дана у подне — плачући причао ми је стари Цветић — добијао сам за јело свега једну „кајзер-земљу“ и пивско флашу воде, уз то ме је мој тамничар, један сурови и риђи Мађар, који је увек био пијан и нерасположен, често тукао једним тешким штапом по леђима, дерући се: „Ждери свињо српска, жив си још.“

И да би доказао колико је претрпео, старац је скинуо капут и разгрнуо кошуљу, те ми је показао модрице од мађарске руке, које су ишарале његова изнурена и старачка плећа и груди.

НАЈЗАД СЛОБОДАН!

Тридесетог дана у вече, када је стари Цветић, изнурен болешћу и патњама, пао и није могао више да се дигне, одвели су га код управника затвора, који му је казао:

— Пошто си ти стар и болестан човек, те ћеш без сумње скоро умрети, то ћемо те сутра одвести на румунску границу и пребацити у Румунију.

И одиста, сутра дан су Цветића, једног Румуна и ону стару Рускињу извели из затвора, стрпали у воз и истог дана у вече налазили су се у Румунији, у малом пограничном месту Пределу.

У РУМУНИЈИ

У Румунији је Цветић био неobiчно добро примљен. Власти су му изашле на сусрет и подпомogle га новчано да дође до Србије. У Букурешту га је сам градоначелник звао себи и подарио му три наполеона, а један сарадник румунског листа „Адеверула“ разговарао је са њим и о њему писао у свом листу.

Преко Оршаве Цветић је сти-

гао у Србију и дошао у Београд, где се сада налази без икаквих средстава за живот. — ДР. —

Радиотелеграф у Софији

— Прва радиотелеграфска станица у Бугарској —

Пре неколико дана у Софији је свечано откривена радиотелеграфска станица која може слати и примати радиотелеграме на даљину од 3.000 километара.

Први радиотелеграм Софија је изменила са Будимпештом.

Пољски соколи

— Једно потребно објашњење. —

У почетку рата са Русијом, аустријски агенти успели су да у Галицији створе добровољачке дружине састављене поглавито од Пољана. Ти добровољци названи су у Русији „соколи“.

Међутим, у Русији су именом „сокола“ називали четири разне пољске организације. То су „Соколи“, „Стрељачки савези“, „Сесонске дружине“ и „Стрељачке дружине“. Од тих друштава само су се „Стрељачки савези“ одавали позиву бечке владе, док су остала три удружења била индиферентна.

Та три удружења издала су још пре руског манифеста Пољацима један оглас, у коме се одричу сваке сарадње са Немцима.

Колера

Беч, 12. октобра

Четири случаја колере констатована су у Бечу, један у Грацу и 125 у Галицији.

Против Немаца

— Депутација руских муслимана. —

Из Одесе је отпутовала за Цариград једна депутација од 15 чланова, коју представљају муслиманске општине у Русији и неколико насеобина Турака у крајевима око Каспског језера.

Депутација иде да се увери, дали је истина, да је Турска заузела непријатељско држање према Русији. Ако се то утврди, руски ће муслимани прекинути са Цариградом сваку везу, а турски поданици у Русији неће се одазивати позивима турских војних власти.

ске, потпуно потчињене, како се чује, немачкој врховној команди, наступање Аустријанаца и Немаца постало је опште, на целој fronti од Варшаве до Карпата.

НЕМАЧКИ ПЛАН.

Пошто се знатан део руске војске налазио у Галицији, а средња Висла изгледала остављена без одбране, наступање у овом правцу обећавало је Аустро-Немцима највећи успех. Због тога је на овом правцу, како изгледа, и била сасређена њихова главна снага. Вероватно је, да су Немци имали пред очима циљ: у случају сретног пробоја одбранбене линије реке Висле — потражити сједињење с трупама из Источне Прусије, које би тада могле поновити покушај наступања на Бјелостоку (преко Осовјеца).

Гледајући на прикупљање немачких снага у Шлезији и руској Пољској, Руси су имали да реше тежак задатак. Како изгледа, они су решили сјајно, одбацујући све ситне обзире и имајући пред

Жеља цара Вилгема

— „По сваку цену заузмите Кале!“ —

Петроград, 13. октобра.

Француски листови доносе, да је цар Вилем наредио свој својој војсци, која оперише на северу, да по сваку цену заузме Кале, како би то место начинио основном операцијом против Енглеске.

Кривац оптужује!

— Бугарски листови о грчким бегунцима из Бугарске. —

Атина, 13. октобра.

Бугарски листови продужују да доносе фантастичне вести у којима показују своје расположење према Грчкој, износећи да грчке власти стално гоне Бугаре у Македонији, док у ствари Бугари у Македонији уживају заштиту као у својој сопственој земљи. Бугарски листови из Софије оптужују грчке власти, да су инсталисале 10.000 грчких бегунаца у крајевима Костура, Водена и Варије.

Кад би листови софијски били искрени, они би требали да признају, да су 50.000 грчких добеглица из Бугарске били протерани пошто су били опљачкани, обешчашћени и зостављани на варварски начин. Они су пали на терете грчке владе, која је била приморана да им нађе прибежиште.

Енвер паша и Немци

— Данашња слика турске престонице —

Цариград има сада карактер турско-немачке вароши. У њему владају скоро неограничено Немци помоћу Енвер-паше, који је њихово оруђе. Доносимо један допис „Утру“ из Цариграда, који верно описује Енвера и ново стање у турској престоници.

— Енвер-паша, вели се у допису, несумњиво је најзапосленији човек у Цариграду. Цели дан проводи он у кретању и војњи кроз варош.

На мосту, који води у Перу, одјеку аутомобилски сигнал. Неколико звука, дивљих, чудно сложених.

Сви пролазници склањају се с пута; кола се прибијају уз оград моста и прелазе на тротоар.

Појављује се широки ред коњаника с голим сабљама, не прислоњеним на раме „на караул“, него спуштеним с десне стране.

То су Енверови телохранитељи, који држе Цариград у страху. Они

очима само главни циљ: нанети пораз живој снази непријатеља.

Да видимо земљишне околности војишта.

ТЕРЕН У ЗАПАДНОЈ ГАЛИЦИЈИ.

Река Висла, која представља велику препону за слободу маневровања, нагони да се бира за главне операције предео десне или лева обале, т. ј. западна Галиција или руска Пољска.

Као што је већ речено, западна Галиција је усно парче земљишта са планинским карактером, које не даје наде на брзу, одлучну победу. У западној Галицији налази се на Висли првокласна тврђава Краково, која даје Аустријанцима ослонац у случају неуспеха и слободу маневровања по обема обалама Висле. У Галицији се налази на Сану и тврђава Пшемисл, која има сличан значај: т. ј. скучава руске, а олакшава аустријске операције. На послетку, у случају успеха на карпатским прелазима, Аустри-

имаду наредбу, да посеку сваког који се не склони на време.

Појављују се кола са дивним вранцима. Поред кочијаша седи огроман Турчин са аутомобилском сиреном у руци: то је поклон цара Вилгема.

Енверу је Вилем поклатио и читав аутомобил, али овај као источњак више је волео коње и кола него аутомобил, али је ипак узео са аутомобила сирену. Та мешавина чини необичан утисак.

Енвер је ниског, погрљеног раста, смеђег лика, некада је био веома леп човек. Глава као у грабљивице брзо се окреће на све стране. Руку приноси час челу, у знак поздрава, час устима као успомену на неки атентат носилу неку грудну болест.

Поред њега седи један немачки официр његов нерздвојни сапутник. Он се необично љубазно смеши и клања на све стране.

Поворку завршавају два реда коњаника с пушкама положеним по колону; кажпрст десне руке почива на обарачи.

Кад ове необичне поворке нестане, гомила равнодушно на-

ставља свој пут и не спомињући Енвера.

Енвер-паша као да је немачки заробљеник. Он мора да живи у немачком поштанству, а у његовом дворцу на Бујук-дере намењено се фон Сандерс.

Цариград је цео у рукама Немца. Једном сам отишао у Аја-Софију и на уласку случајно заборавим да обујем папуче. Тек чујем оштри глас:

— Пантофелн анциен! (Навуци папуче).

Кундаком од пушке додао ми је турски стражар старе изгажене папуче. Али његова плава коса и бркови одавали су његово покрело: Прус је постао чувар муслиманских црквених обреда.

Султанов дворец. Пред његовим вратима два накинђена Курда, — почасна стража, — играју неку дечију игру. Дворац као да је пуст. По његовим широким дворанама шета заборављен од свих, стар и изнемога, — султан Мухамед...

На њега Немци и не обраћају пажњу пошто је потпуно незначајан, непотребан и послушан.

Са нашег ратишта**НОВ ЦРНОГОРСКИ УСПЕХ**

Ваљево, 14. октобра

Дванаестог октобра један црногорски одред заузео је Кобиљу Главу јужно од Авдоваца и том приликом запленио је један брдски топ, један митраљез и мноштво коња.

СВУДА МИР!

Ваљево, 14. октобра

На фронту наше војске тога дана није се ништа значајно догодило.

Бугарске школе у Албанији

— Поновно отварање затворених школа —

Прошле године Бугари су у Албанији отворили неколико својих школа, али су их затворили у априлу ове године. Сада из Софије јављају, да је бугарска влада решила да их опет отвори. Већ је испослан новац, који је потребан за прво време.

РУЗВЕЛТ О НЕМЦИМА

— Бивши председник Сједињених Држава против немачких дивљаштва. —

У својем листу „Ауглук“ публикује Рузвелт, бивши председник Сједињених Држава, један чланак, у коме каже, да ће мир, који би

ојачао милитаризам, бити без вредности, и да мир, који би недаће Белгије оставио неосвећене и који не би предвидео никакве мере против понављања таквих недаћа не би био никакав прави мир.

Пошто су Немци наступили на белгијско земљиште национална част и национални интерес приморали су Енглеску да дела као што је делала. Над Белгијом је извршено једно насиље. Сједињене Државе морају бити спремне. Уговор о арбитражи, хашки суд и цео остали пацифистички апарат без вредности су, ако нема силе иза њих. Што се десило Белгији, може се под сличним околностима десити и Америци. Ако Сједињене Државе не би биле у стању да покажу како би такав поступак био опасан, ма која европска или азијска милигарна сила могла би окупирати панамски канал или далеку Западну Индију или Магдаленски Залив на исти начин на који су Белгија и Луксембург прегажени од Немачке или на који је Јапан заузео Кореју.

шави, Ивангороду и Сандомиру, вероватно је и нагнала Русе, да прикупе сву своју снагу на средњој Висли и да потраже решење битке у руској Пољској.

РУСКИ ПЛАН ПОТПУНО УСПЕО!

Ако је такво решење заиста и примљено, онда се постепено одступање руске војске у Галицији, изазвано пребацивањем знатног дела снаге на средњу Вислу, показује као сасвим разумљива последица његова. И такво је одступање заиста и било, а извршило се сасвим добровољно, иако се то чак и из аустријских саопштења види, где се вели, да су се Руси задржали да приме борбу само у толико, у колико им је било потребно да извуку своју артиљерију. То највише аустријско признање потпуно објашњава да су Руси имали у напред намеру да одступе, у сагласности с планом операција, који су усвојили.

Усвајање оваквог плана објаш-

своју позадину. Најзад да се крећу даље није било лако још и због тога, што су железничке артерије тако неопходно потребне за издржавање војске, биле запречене првокласном тврђавом Пшемислом, коју је требало опседнути. Ето те су околности захтевале да се руска војска застави за неко време.

ОД ВАРШАВЕ ДО КАРПАТА.

Тим су се временом хтели да користе Немци да би, ако је могуће, повратили нарушену равнотежу на источном фронту. — Два корпуса, које су они у почетку послали у помоћ Аустријанцима, претрпеше пораз заједно с овима. Тада су Немци појачали своју снагу у Шлезији и пограничној зони руске Пољске на 11 корпуса, па су, да би задржали даље наступање Руса десном обалом Висле ка Кракову, прешли у наступање по левој обали Висле, у правцу Кјелце—Сандомир, а у последње време, пошто су се уредили остаци аустријске вој-

Повратак у Париз

— Намере француске владе —

Петроград, 13. октобра

Влада француска рачуна, да ће се половином новембра вратити у Париз. У то доба биће сазван и парламент у ванредни сазив.

Прве последице пораза

— Како је у Немачкој и Аустрији. —

Петроград, 13. октобра.

Немачке социјалисте отпочеле су борбу противу конзервативаца, и прете да ће гласати за нове војне кредите.

Немци су послали у унутрашњост царевине велику количину предмета, што су их поплаћивали у Пољској, пре борбе код Висле. Аустријска врховна команда ћути о борбама на Висли.

Немачка штампа такође. Јављају из Беча, да сва писма за унутрашњост монархије морају бити експедована отворена. У Аустро-Угарску забрањен је улазак италијанским листовима.

Нови конзулати

— У Битољу, Скопљу, Митровици и Београду. —

Министарство Иностранних Дела известило је, преко Министарства Унутрашњих Дела, Управу Града Београда, да су у Србији отворени следећи конзулати:

1.) конзулат прве класе у Битољу, са реоном Битољ, Дебар, Орид, Велес, Штип и Дојран;

2.) конзулат прве класе у Скопљу, са реоном Скопље, Тетово, Призрен, Прилип, Приштина, Лесковац и Куманово.

3.) вице-конзулат у Митровици, са реоном Митровица, Пећ, Нови Пазар, Рашка, Сјеница, Пожега и Ужице; и

4.) вице-конзулат у Београду, са реоном у који спадају сви окрузи у Србији, који нису горе поменути.

У конзулатима у Битољу, Скопљу и Београду, већ је отпочео рад, а конзулат у Скопљу отпавља све послове конзулата у Митровици, дон не буде и тамо постављен конзул.

Претплата на „Пијемонт“ стаје један динар месечно.

швава, исто тако и одступање Руса на линију реке Сана и дизање опсаде Пшемисла. Јер, линија реке Сана обезбеђује бок главне масе војске, која се налази на Висли. Продужити опсаду Пшемисла било би сад не само бесциљно, но би то за опсадну војску било сасвим и опасно. Поред тога, дизање опсаде дјеје Русима и крупне користи: гарнизон Пшемисла не прелази 40—50.000 људи, састављених од трупа друге линије, чији се знатан део не може да одвоји од тврђаве. А дјужи опсаду, Руси добијају за операције у пољу вероватно 75—80.000 људи, који се могу употребити где се хоће.

АУСТРИЈСКИ ПОРАЗИ НА САНУ.

Аустријанци су објавили повратак Јарослава као некакав велики свој успех. Али се и овде, као и у многим другим стварима, аустријски фалсификати виде на први поглед: они су могли узети само верош Јарослав и једно или

Дневне вести

Једна важна одлука

На питање Министарства Финансија о томе: колико се на име плате има издавати породицама оних чиновника грађанског реда који вршећи цивилне службе буду заробљени и одведени у ропство — Главна Контрола решила је: да се породицама оних чиновника грађанског реда, који вршећи цивилне службе буду заробљени и доведени у ропство издаје половина плате.

За београдску сиротињу

Влада Илић, индустријалац из Београда, приложио је хиљаду динара као свој прилог за београдску сиротињу.

Платне признанице

У јучерашњим „Српским Новинама“ публикована је ова обзна Државног Рачуноводства:

Државни чиновници, пензионери и остали службеници, који су употребљени на војну душност, треба своје признанице, оверене од стране дотичне команде или, уместо тога оверена овлашћења за пријем плате, благовремено да шаљу својим породицама или другим лицима, за пријем плате или пензије.

У случају да се деси, да је коме чиновнику или пензионеру, као војном обвезнику, ипак било немогућно да благовремено пошаље своју признаницу, онда се само у тако изузетним приликама има издавати плата или пензија жени или у недостатку ове, пунолетном сроднику, код кога би деца тог чиновника била на издржавању. Ну ако такав чиновник не би имао ни жене, ни деце, плата, односно пензија, не може се издавати без његове признанице или овлашћења.

Ко би од чиновника или пензионера био против промене горњег изузетног поступка у погледу на своју личност, треба то нарочитим актом да изјави кодблагајнице, на којој плату прима.

Личне вести

Г. Живојин О. Дачић, управник Државне Штампарије, који се налазио на војној дужности при штабу Треће Ар-

мије, допутовао је у Београд на краће осуство.

Г. Милан Бојовић, редактор и ратни дописник „Руског Слова“, допутовао је у Београд.

Нова ратна карта

Картографско одељење Главног Генералштаба издало је две велике карте француско-немачког и руско-аустријског-немачког бојишта у четири боје, сразмера један према два милиона. Обе карте коштају свега 1·20 дин. и когод буде купио ове карте приложиће поменути суму „Српском Црвеном Крсту“, пошто је целокупан приход намењем српским рањеницима.

Рањен студент

Г. Топлица Пешић, студент права и новинарски сарадник рањен је у једној од последњих борби.

Пљачкашки поход

— Један случајан документ. —

Ленгенфелд, 19. августа 1914.

Драги Карло,

Примили смо твоје карте и ствари са великом радошћу. Немој се љутити што ти тако дуго нисмо писали, јер нисмо знали тачно твоју адресу. Данас смо примили твоју карту и одговарамо ти одмах.

До данас је све било добро и сви смо доброг здравља, што и теби желимо. Само једну ствар: има петнаест дана како не радимо; фабрика платна не ради још од пре три дана. Незнамо када ће почети, али се надамо да ћете скоро ући у Париз и да ћете нам донети много драгоцености и златних сатова, пошто немамо новаца.

Драги Карло, морамо плаћати дајбине а у кући немамо ни паре. Михаило је долазио у суботу да наплати осигурање, али ми нисмо платили; само смо морали за тебе да платимо. Надамо се да то неће трајати дуго: чим будете заузели Париз све ће бити свршено.

Уништите цео тај зликовачки чопор што се зове француска војска.

Много ти поздрава шаљу твоја мајка, браћ и сестре а такође и твоји пријатељи. Надамо се да ћеш нам се вратити здрав; али понављам ти још једном, не заборави златне сатове. Ми смо сви мирни, јер немачка војска напредује. Марија удова Вајланд.

ТЕЛЕГРАМИ

Ухваћен подводни брод

БЕЧ, 12. октобра. — Подводни брод, који је исчезо из Специје доукла је јуче једна талијанска лађа у пристаниште ове вароши. Над послугом извршено је испитивање. „Белом“ је остао у Ајачију:

Потопљен брод

ПЕТРОГРАД, 13. октобра. — Један енглески контраторпиљер потопио је на холандској обали један немачки подводни брод. Енглеске лађе са успехом настављају бомбардовање деснога крила немачке војске.

Уништен аероплан

Један француски авијатичар уништио је јуче, код Амијена један немачки аероплан.

Последње вести

Руске победе

Ниш, 14. октобра.

Према телеграму који је вечерас стигао руске трупе имале су велике успехе на фронту према Немцима у руској Пољској. На фронту према Аустријанцима, јужно од Пшемисла руске трупе однеле су сјајну победу над непријатељем, који је имао око 5000 мртвих и рањених. Поред великог броја заробљеника Руси су запленили 20 топова.

Одбијени немачки напади

Париз, 13. октобра

Акција се продужава под истим погодбама под којим и прошлих дана. Жестока борба води се између Њупора и Лила. Немачка војска није могла прећи Изер између Њупора и Диксмида, На западу и на југу од Лила живи напади непријатељеви одбијени су.

Нови француски успеси

Париз, 13. октобра

Између Оазе и Аргоне нема ништа да се забележи сем омањег напредовања наших трупа на северо-западу од Соасона и предела Краона. Артиљерска борба води се на горњем току Мезе. У Вевру тешка артиљерија француска држи под својом ватром пут од Тијокура ка Понзари — Бурвилу и Моанвилу, који је главна комуникациона линија за Немце ка сен Мијелу. Јуче у Аргони уништен је цео један пешачки немачки пук.

Немачки порази у Белгији

Лондон, 13. окт.

Борба постаје све убиственијом у Белгији. Туку се огорчене битке и резултат им још није одлучан. Немци су претрпели огромне губитке.

Пред Дедеагачом

Софија, 13. октобра

Један енглески ратни брод стигао је јуче код Дедеагача.

Огромни немачки губитци

Петроград, 13. октобра

Јављају из Париза, да су у борбама на северу Француске Немци имали огромних губитака.

два мала утврђења, која се налазе на левој обали Сана, док се главна маса утврђења Јарослава налази на десној обали Сан, т. ј. у руским рукама.

Покушаји Аустријанаца да пређу реку Сан одбијени су. У бојевима јужно од Пшемисла они нису имали успеха и изгубили су много заробљеника. Али, баш кад би они у Галицији имали и потпун успех, то не би значило много, јер се исход битке има очекивати на пољима Пољске.

БИТКА У РУСКОЈ ПОЉСКОЈ.

Исход се битке у руској Пољској наравно не може унапред прорицати. Али пажња, с којом су Руси гледали на главну ствар, занемарујући све што је мање важно, обећава им успех.

Исто тако не треба очекивати, да ће отпор Немаца бити спомљен одједном, у једној битци, ма колико она била дуготрајна. Одбачени са Висле, Немци ће се побринути да се задрже: у почетку на линији тврђине Торна и мо-

чарне реке Варте, а затим на линији реке Просне и Гнезненских Језера, и, најзад, на линији тврђина Познањ—Бреслава.

Али само у једно можемо бити уверени, а то је: да ће, како војнички успеси, а тако, у знатној мери, и економски узроци, раније или доцније, дати победу тројноме споразуму и његовим приврженицима.

ЗНАЧАЈ КАРПАТСКИХ ПРЕЛАЗА.

Остаје да кажемо неколико речи о значају карпатских прелаза и њиховоме заузимању од стране руских трупа.

Све дотле, док се не заврши главни судар између аустро-немачких снага с једне и руских с друге стране, карпатски пребен за руске трупе, које заузимају Галицију, има само значај одбранбене линије, која штити галицијску област и комуникације руске војске у јужној Русији.

Руски одреди, који су се прено Карпата кренули, имају само уло-

гу извиђачких одреда, са задатком: да израније открију неочекиване нападе Аустријанаца. — Снага је тих одреда, по свој прилици, мала: обично један козачки пук, са батеријом и митраљезима и неколико батаљона. А кад се има на уму величина руске војске, која се развила од Балтичког Мора до угарске низије, мора се признати, да су за њу ови одреди ништа друго, него левокрилне патроле.

Да ли ће се они кретати напред или одступати, у зависности је од ситуације и напора Аустријанаца, чији су престиж већ само својим присуством озбиљно уздрмали, — то не треба да изазива у нашим круговима ни преувеличане наде, ни тако мало основна разочарења.

У БЕРЛИН И БЕЧ.

На поље главне битке привлачи се, у колико је год могућно, највећи део снаге. Издвајање знатних одреда, да би се постигли мање важни циљеви, крупна је

грешка, која се увек горко плаћа. Тек кад се разбије главна аустро-немачка снага, може се очекивати упад већих руских дела у Угарску или наступање к Бечу. — Али ће главне масе руске војске, у сваком случају, морати наступати ка Берлину, чије ће заузимање, вероватно, показати немачком народу, да је некорисно одупирати се и даље.

Ратне ситуације

У кинеској варошници Цинаифу забрањено је да се примају немачке марке. Јапанци су маркама оборили курс испод наших 20 пара динарских.

У мађарској вароши Ђуру војници четвртог стрелачког корпуса побунили су се против суровог понашања официра. Редов Баक्षा убио је потпоручника Гебера.

